
Řeka bohů • Kola osudu

Wilbur Smith

Plátěné stěny stanu se prohýbaly pod nápoly nočního větru, namáhané upevňovací provazy popraskávaly. Roztančený plamen lampy plannoucí uvnitř vrhal na plátno zvlněné stíny. Piay nasál sladkou vůni olivového oleje a sledoval očima svého učitele, který přecházel sem a tam. Hlavou mu bleskla vzpomínka na první společný večer, kdy byl Taitovi představen, a uvědomil si, že pověsti nelhaly. Zdálo se mu, že eunuch za ty roky vůbec nezestárnul. Byl vysoký a pohledný, měl plné rty a jasné oči, z nichž vyzařovala inteligence, pronikavé a pátravé. V mládí býval otrokem, ale vypracoval se k nesrovnatelně vyšším metám – od vychovatele princezny Lostris až po muže, jenž určoval osudy Egypta. Dnes si oblékl dlouhou róbu z rudého hedvábí, na prsou vykládanou drahokamy uspořádanými do tvaru sokola s široce rozepjatými křídly.

Piay cítil, jak se jej při pohledu na mága zmocňuje bázeň. Mnozí hovořili o podivných, téměř nadpřirozených schopnostech, jež z Taity sálaly jako ze slévačské pece, a nyní sám ten žár cítil. Mistrovy oči jiskřily do pološera, které je obklopovalo, a když na něj Taita upřel pronikavý pohled, musel Piay bojovat s nutkáním padnout na kolena.

„Nikdy nikdo nepochyboval, že se Hyksósové pokusí znovu obsadit Théby,“ konstatoval mág jakoby sám pro sebe. Déle než hodinu vyslychal zachráněného vojáka, kterého pak poslal, ať se nají a nechá si ošetřit rány. „Ovládat Město stovky bran, klenot v egyptské koruně, bylo odjakživa jejich největší touhou. Nikdy nezapomněli, jak se města zmocnili v bouři krve a zbraní krátce poté, co zahájili invazi do naší země. Moc dobře si uvědomují, jakou má tato kořist cenu.“

„Nevěděli jsme však, že barbaři chtějí na město zaútočit tak brzy,“ odvětil Piay. „Díky této informaci jsme získali trochu času na přípravu obrany.“

Taita potřásl hlavou a Piay si všiml, že při vzpomínání zahalily mistrovi tvář chmury.

„Když hyksóská armáda během jediného dne rozdrtila naše vojska a vyrazila proti proudu Nilu, nezbývalo nám nic než prchat. Pohyboval jsem se v blízkosti královny Lostris a jejího syna, faraona a odvážného generála Tana. Kdybychom se nepříteli postavili a pokusili se bránit Théby, poslední žalostné zbytky naší armády by neunikly totální zkáze. Vzpomínám si, jako by se to stalo včera, jak jsem stál na zádi královské galérie a díval se na Město stovky bran mizící v závoji mlžného oparu. Z očí mi tekly slzy a srdce mi pukalo nad tou ztrátou. Nemohli jsme však vůbec nic dělat. Utekli jsme až za katarakty do země Kuš a olizovali si rány. Nakonec jsme získali dost sil, abychom se mohli vrátit a vyhnat barbary z Théb. Toho dne jsem se nesmírně radoval. Přisahal jsem, že už nikdy nedopustíme, aby město znovu padlo do rukou nepřítele. Ale teď...“ Hlas se mu vytratil a vyhlédl pod stanovou chlopi do noci.

Piay vzal z mísy zralý fík, vyhodil ho do vzduchu a dovedně chytil. Rozpůlil ho, polkl sousto sladké dužniny a napil se osvěžující šťávy. Když si hřbetem ruky utřel ústa, všiml si, že Taita na něj upřeně hledí. V mistrových očích spatřil tvrdost a vycítil, že nadchází okamžik, kdy bude vynesena rozsudek.

„Nebudu hledat výmluvy, proč jsem ztratil tolik mužů,“ pronesl sklesle. „Měl jsem propátrat terén. Měl jsem poslechnout Hannua a postupovat opatrně.“

„Byl jsi lehkomyšlný. Jako ostatně vždycky. Až příliš jsi věřil svým schopnostem.“

„Vím, co dokážu, to je vše, co můžu říct.“

Taita na něj zahrozil prstem. „Tu vlastnost jsem v tobě poznal už ten první večer, kdy tě otec ke mně přivedl. Ano, už tehdy. Projevoval jsi nedostatek respektu. Mluvil jsi, aniž bys byl tázán. A každému, kdo byl ochoten poslouchat, jsi vykládal, jak jsi veliký a jak pozoruhodný osud tě čeká. Ve skutečnosti tě čekaly dvojí dveře – jedny označené Sláva, druhé Zkáza. A mě tehdy napadlo, že pokud vejdeš dvěma zkázy, bude to jen tvoje volba.“

Piay se zachvěl podrážděním, učitelova slova ranila jeho pýchu. Ano, v noci se dopustil těžké chyby, ale tak zničující odsudek si nezasloužil.

„Copak jsem nebyl dobrý žák? Tvůj nejlepší student? Copak jsem nepochopil všechny lekce, které jsi mi poskytl?“

Taita si odfrkl. „V prvních dnech jsem se bál, že jsi blbec, který se nikdy nic nenaučí, ale mýlil jsem se. Skutečně znáš vše, co jsem tě mohl naučit o umění míru a války. Jsi nejlepší vyzvědač, jakého znám. Přesto je mi tě líto, Piayi.“

„Proč?“

„Protože jsi nepoznal strádání.“

„To mi jistě jenom prospělo.“

„Muž nemůže pochopit, kým doopravdy je, dokud netrpí. Jsi dosud neformovaný, balancuješ na hraně velikosti, ale současně se potácíš na okraji propasti selhání. Dveře ke slávě a dveře ke zkáze.“

„A ty tvrdíš, že musím trpět, abych našel slávu?“ Piay se musel hodně snažit, aby se mu hlas nechvěl nevěřícností. Měl-li k sobě být upřímný, pořád se bál rákosky, která ho švihala do hřbetu ruky. Trhl sebou. I teď, i jako velký hrdina Egypta.

„Musíš se naučit pokoře. Musíš se naučit naslouchat svým druhům. Moudrý muž ví, kdy jednat a kdy se řídit dobrou radou.“

„Naslouchat Hannuovi? Ten mi podrží dveře ke zkáze dokořán.“

„Od chvíle, kdy jsem tě vzal pod svá křídla, jsi vedl privilegovaný život. Nejkrásnější šaty ušité nejlepšími řemeslníky z nejjemnějšího syrského hedvábí a ozdobené klenoty. Tvůj žaludek nikdy nepoznal hlad. Opíjel ses nejsladšími víny a pochutnával sis na pokrmech, které nejlepší kuchaři kladli před samotného faraona. Ale všechna tato privilegia, všechna tahle sláva ti jenom popletly hlavu.“

„To je pravda. Přes neustálé boje jsem vedl dobrý život. V nejtemnějších hodinách musí člověk vyhmátnout světlé chvílky, když může. To jsi mě naučil ty.“

„Dobrý žák neslyší jen to, co chce slyšet.“ Taita znovu přistoupil ke vstupu do stanu a nasál noční vzduch. Pátral po zápachu kouře ze spálenišť, což byl neomylný doprovodný znak postupu Hyksósů. Mág si vzal až příliš k srdci všechny válečné strasti, usoudil Piay, tím se vysvětluje jeho zahořklý tón.

„Ptám se znovu – přeješ si, abych dále trpěl?“ osopil se na svého učitele. „Ještě více než dnešní noci?“

„Žádný dobrý člověk nepřeje svému bližnímu nic zlého,“ ohradil se Taita. „Ale ty nikdy nepoznáš svou skutečnou hodnotu, dokud tě nezocelí tvrdá cesta životem.“

Piay s úsměvem klesl na lavici. Bylo to samozřejmě gesto zaměřené na efekt. Nebyl schopen odhalit světu, jak hluboce se jej některé věci dotýkají – na tuto vlastnost jej Hannu opakovaně upozorňoval. Jenomže Taita a ostatní dvořané od něj očekávali sílu, schopnosti a šarm a Piay byl rozhodnut je nezklamat. Nedodržet toto předsevzetí by bylo projevem slabosti. Ovšem uvnitř jej mučily vzpomínky na tváře mužů, kteří ho následovali a věřili mu, na tváře zkroucené bolestí, když se nad nimi zablýskly čepele nepřátel.

„Co teď se mnou bude?“ otázal se dutým hlasem.

Taita zvedl oči ke stropu stanu, kde se hromadil kouř z lampy. Když promluvil, každé slovo znělo něžně, jako by je vybíral s nejvyšší péčí.

„Tady mi nejsi k ničemu.“

Piay sebou viditelně škulbl.

„Rány, které jsi dnešní noci utrpěl, tě budou dál užírat, zakousnou se ti hluboko do srdce. Už jsem to viděl mockrát.“

„Takže má služba skončila.“

„Ve svých nejlepších okamžicích jsi příliš cenný, abych tě ztratil, Piayi. A stále máš hodně co nabídnout. Ale nejdřív musíš poznat, kdo vlastně jsi. Musíš sám sobě dokázat, že zvládneš překonat každou překážku. Teprve pak znovu nabudeš sebedůvěru a shledáš, že je zdokonalena zkušenostmi a pokorou.“

Taita si pohladil bradu. V mysli se mu začal rodit jistý plán, a když se na Piaye opět podíval, v očích mu zajiskřilo.

Piay se pokusil o kajicný výraz. Copak stále není nejlepší zvěd v celém Egyptě? Nenechá se jen tak lehce odstrčit – ani tak významným a důležitým mužem jako Taita.

„Mohu svůj prohřešek napravit. Dej mi libovolný úkol, bez ohledu na rizika s ním spojená. Dokážu ti, že mám svou cenu.“ Jako kdyby to nedokázal již tisíckrát.

Mistrovy rty zvlínil náznak úsměvu, nebo se to alespoň Piayovi zdálo, neboť v jeho požadavku nebylo nic úsměvného.

„Naše přežití visí na vlásku,“ prohlásil Taita. „Naše armáda je zdecimovaná. Máme příliš málo koní, abychom se vyrovnali nezdolné kavalerii Hyksósů. Naděje na vítězství se každým dnem tenčí. V náš prospěch mluví pouze to, že se nám před nepřítelem podařilo utajit naši slabost. Ale pokud se Hyksosové rozhodnou na nás zaútočit, snadno nás rozdrť.“

„Teď však jejich plán útoku na Théby známe a...“

„Na obranu Théb nemáme dost sil. Město padne stejně jistě, jako po noci následuje svítání.“

„Co tedy? Znovu se stáhnout za druhý katarakt?“

„Nezbude nám nic jiného než pokusit se opět Théby dobýt. A budeme poraženi a tím skončí veškerá sláva Egypta. Pokud ovšem...“

Piay přimhouřil oči. Tento tón znal. Mozek jeho učitele pracoval na plné obrátky, v hlavě se mu rodil plán.

„Pokud se nám nepodaří získat spojence.“

„Kdo se s námi spojí? Obchodovali jsme s celým světem a v mnoha cizích krajích máme spousty přátel. Ale jsou to přátelé schopní a ochotní vyslat armádu, která by se postavila proti mocným a silným Hyksosům?“

„Uznávám, je to obtížný, snad i nemožný úkol. Ale svěřím ti ho.“

„Mně? Ale když selžu...“

„Pak je vše ztraceno.“

Piayovi se zatočila hlava, a když se mu mysl pročistila, uvědomil si, že Taita na něj vrhá podivný pohled. Z mistrova výrazu nemohl nic rozluštit, přesto vnitřně cítil, že ho celou dobu vedl právě k tomuto okamžiku.

„Zoufalý člověk může dosáhnout velikých věcí,“ naléhal mág tiše. „Člověk, jenž nemá co ztratit, dojde dál, vyšplhá výš, riskuje cokoli – včetně vlastního života –, aby získal odměnu, která mu přinese spásu. A ty nemáš co ztratit, Piayi. Pokud se ti nepodaří splnit tento úkol, nevracej se. Pro tebe už tady nebude místo. A taky je docela dobře možné, že se nebudeš mít k čemu vrátit.“

„Ale kam mám zamířit? Na západ? Tam žijí pouze pouštní tuláci a vražední Libyjci, kteří nemají nejmenší zájem bojovat proti Hyksosům. Na jih do země Kuš? Pomohl by nám král panující za katarakty?“

„Do země na sever od velkého moře. Do Mykén,“ řekl Taita po krátkém zamyšlení. „S tamními městskými státy máme silné vazby prostřednictvím vzájemného obchodu a výměny znalostí mezi našimi mudrci. Mykéňané jsou nám hodně podobní. Starobylý národ, civilizovaný, bohatý. Ale nejdůležitější je, že mají mocné armády, protože tyhle městské státy spolu neustále bojují.“

„Do Mykén? Chceš, abych zahynul?“ Piay si přitiskl dlaň k čelu. „Musel bych cestovat napříč územím ovládaným Hyksosy, pak tajně proniknout na nějakou loď, na jejíž palubě bych překonal moře hemžící se piráty, a nako-

nec přes oblast zmítanou válkami mezi těmi městskými státy... a potom tím vším projít znovu na zpáteční cestě. A to nemluvím o vyjednávání s různými králi, jimž nemůžu na oplátku nabídnout nic kromě vděku a příslibu budoucího bohatství.“

„V tom případě jsme vyřízeni...“

Piay zvedl ruce. „Ale jak o tom teď přemýšlím, nejsou to nepřekonatelné překážky, rozhodně ne pro muže jako já. Považuji úkol za splněný. Příprav plány pro konečné vítězství. Dny Hyksósů jsou již sečteny. Vidím však jeden problém – jak Mykénce přesvědčím? Obávám se, že ani moje vynikající řečnické schopnosti nebudou stačit.“

Taita přistoupil k truhlici v rohu stanu, ponořil do ní ruku, vylovil jakýsi předmět zabalený do kusu tkaniny a podal ho svému společníkovi. Když Piay předmět rozbil, hleděl na lesklý kus fialového křemene.

„Tak velký ametyst jsem v životě neviděl,“ vydechl obdivně.

Taita založil ruce za záda. „Tohle je jen malinký kousek na ukázkou. Existuje dokonale utajený důl, o němž ví jen hrstka lidí, mezi nimiž určitě není žádný Hyksós, a tento důl je zdrojem nejčistších drahokamů. Nabídní při vyjednávání tento vzorek a slib ten důl každému, kdo se stane naším spojencem. Až budou Hyksósové poraženi, veškeré bohatství dolu připadne těmto spojencům.“

Piay zíral do fialových hlubin krystalu. Případlo mu divné, že měl Taita tento vzorek tak pohotově po ruce, ale dál nad tím nehloubal.

„Vypravím se na cestu co nejdřív – ihned, pokud dostanu loďku, která mě ponese po řece.“

Taita se usmál, tentokrát ze široka, jako kdyby vyhrál nějakou nevyslovenou sázku.

Piay rychle probíhal rozlehlým ležením. Nesměl ztrácet čas – východní obzor již ohraničovala tenká stříbrná linka a faraonova armáda se brzy začne probouzet do nového dne vyplněného bojem. Čeká ho dlouhá a obtížná cesta a musí ještě mnohé zařídít.

Hannua našel usazeného u dohasínajícího táborového ohně, kterak okusoval okoralou chlebovou placku. Pomocník se na Piaye zadíval, jako by se bál, že mu nadřizený vyrve kůrku z ruky.

„Dal ti výprask?“ zeptal se Hannu a rozprskl kolem sebe drobty.

„Ne, Taita mi nenabil.“

„Proč ne?“

„Protože nejsem děcko.“

Hannu se výmluvně usklíbl. Piay ho probodl pohledem, ale pak si pomyslel, že se mu to možná jen zdálo.

„Čeká nás důležitý úkol,“ oznámil Piay.

„Už zas?“

„Důležitější než ten minulý.“

„Aha, už chápu. Odměna za selhání.“

„Uznávám, že ne vždy vyjde všechno podle plánu.“ Piay zvedl oči k vycházejícímu slunci. „Ale dozvěděli jsme se, jaké má nepřítel plány, což byl hlavní úkol naší noční výpravy. Jak to můžeš označit za selhání? Kdepak, na tom, čeho jsem dosáhl, může záviset náš úspěch.“

Hannu polkl poslední sousto a povzdechl si.

„Jaký je náš trest?“

„Naše odměna, kamaráde, spočívá v tom, že se nám dostalo cti stát se spasiteli Egypta.“ Piay nechal ruku klesnout na jílec meče. „Vyrážíme vstříc největšímu životnímu dobrodružství. Čeká tě sláva, Hannu. Oba nás čeká. Připrav se, ať se můžeme dát na cestu dřív, než slunce vystoupí nad kopce.“

Přes přístav se táhl les stěžňů. Hannu vesloval proti proudu a Piay usazený na zádi loďky žasl nad množstvím plavidel všech typů a velikostí, která kotvila u nábřeží. Určitě jich bylo víc než sto. Mnohá se plavila po celém toku Nilu, ale tvary a konstrukce jiných Piay neznal a usoudil, že musela připlout ze vzdálených zemí. Každopádně nikdy v životě neviděl tolik lodí pohromadě.

Toto byl ovšem Avaris, a kdo chtěl obchodovat na území Hyksósů, nemohl se tomuto městu vyhnout.

Piay vylezl zpod plachty na zádi, zastínil si rukou oči proti zářícímu dopolednímu slunci a prohlížel si přístavní hráz. Hemžila se námořníky a kupci, ale mezi nimi se pohybovalo i hodně hyksóských bojovníků s očima tvrdýma jako kámen a rukama položenýma na jílcích zakřivených mečů. Nyní jim hrozilo největší nebezpečí a Piay věděl, že musí postupovat s maximální opatrností.

Barbaři si po invazi zvolili své administrativní centrum vskutku velmi dobře. Avaris ležel hluboko v deltě, v místě, kde se Nil stáčí k východu, a díky své poloze ovládal veškerý obchod od velkého moře na severu. Stejně tak jím museli proplout i všichni Egypťané, kteří chtěli udat své zboží v daleké cizině.

Piay si prohlížel velké město rozkládající se za hradbami. Některé vysoké budovy obklopovala lešení, na nichž zedníci usazovali na místo velké kamenné kvádry a stavěli nová obydlí pro stále rostoucí masu úředníků, kteří počítali bohatství plynoucí z obchodních cel a daní v dobyté zemi. Tamhleta majestátní stavba bude s největší pravděpodobností nový palác pro krále. A jistě zde rostou i příbytky pro generály, kteří plánují tažení proti faraonovi.

Daleko vzadu rozeznal Piay v oparu sálajícího vedra zcela dohotovený chrám, který dalece převyšoval střechy okolních domů. Hyksósové nenechávali nikoho na pochybách, kdo je tady pánem. Při takových ukázkách vznešené velikosti se nebylo co divit, že mnozí Egypťané sklonili před novými pány hlavu.

Piay se zachvěl ledovým vztekem a představil si sám sebe, jak běží s planoucí pochodní od budovy k budově a vypaluje do základů nejen město, ale také odkaz nenáviděných barbarů.

Raději zalezl zpátky do stínu pod plachtou. Možnost, že by jej někdo poznal tak daleko na severu a přímo v srdci hyksóské moci, byla mizivá, ale Taita ho naučil, že se na výzvedné misi musí pokud možno vyhýbat rizikům.

„Bohové tě zastaví, když to nejmíň očekáváš,“ varoval ho mág. Jako většina Taitových lekcí mu i tato dobře posloužila.

Ovíval se palmovou ratolestí a pozoroval řadu lodí, které míjeli. Nikdo nezasvěcený by nevěřil, že na hranicích zuří válka. Život zde plynul v zaběhaných kolejích. Hyksósové zasahovali do všedních záležitostí egyptského lidu co nejméně a podporovali obchod, náboženství i vzdělávání, takže jen málokdo byl schopen rozpoznat, zdali tu vládne božský faraon, nebo barbarský král.

Tato skutečnost Piayovi jeho úkol trochu usnadňovala. Umění splynout s davem ovládal vskutku dokonale.

Ovšem cesta na sever byla od počátku napínavá. Armádní ležení opustili za soumraku hned následujícího dne po záchraně egyptského vojáka z rukou nepřítele a pod rouškou tmy překročili po vodě hranici. Ze břehu však tu a tam vzlétly k noční obloze zapálené šípy, z nichž některé jen těsně minuly jejich loďku a se sykotem dopadaly do vody.

Člun, který jim Taita poskytl, byl větší než ten, v němž se předchozí noci přeplavili přes řeku, ale pořád dost malý, aby ho mohl pohánět jediný veslař. Hannu se v denním žáru potil na veslařské lavičce, ale nestěžoval si. Proč taky? Měl ten lehčí úkol. Na Piayovi bylo, aby vymyslel, jak proniknout nebezpečným územím, kde je ze všech stran obklopovali nepřátelé.

Po východu slunce již bylo snadnější splynout s okolím. Hladinu Nilu, kam až oko dohlédlo, rychle zaplnila nejrůznější plavidla od hbitých malých veslic po hluboko ponořené mohutné nákladní lodě, které přepravovaly opracované kvádry z kamenolomů. V chladivém větru, který se hnal říčním údolím od Dolního království, se třepotaly plachty pohánějící plavidla, jež směřovala na jih k Thébám. Ti, kdo pluli opačným směrem do Memfis, využívali síly proudu, který je hnal k velkému moři.

Hannu stočil loďku k nábreží. Až na bederní roušku byl nahý, hustá hříva černých vlasů mu padala na záda lesklá potem.

„Hyksósové, kam se podíváš,“ utrousil nehlasně.

„Všechno dobře dopadne, pokud jim nedáme žádnou záminku k podezření,“ uklidňoval ho Piay tiše a neustále těkal očima po břehu. „Jsme jenom neškodní obchodníci s papyrem.“

„V tom případě drž ruce schované. Máš je hladké jako nějaká služka,“ zabručel Hannu. „Každý, kdo je uvidí, hned pozná, že jsi rukama nepracoval jeden jediný den.“

Jen co člun vklouzl do stínu přístavní hráze, Hannu vyskočil nahoru a přivázal ho. Piay vyšel po schodech a zamířil k nejhustšímu zástupu, který hlučel tak, až mu zaléhalo v uších. Obchodníci se navzájem překřikovali a handrkovali se zákazníky. Odpočívající námořníci se rozvalovali na plných žocích, zpívali a pili pivo. Prostitutky házely očima po kolemjdoucích mužích a usmívaly se na ně rudě zmalovanými rty.

Piay hleděl na pestrou směsici ras a žasl, kdo všechno našel cestu do Avarisu: muži s hustými černými vlasy ostríhanými tak, že připomínali přerostlé houby, a černýma očima v kulatých obličejích; další měli kůži barvy ebenu a na hlavě nosili vysoko uvázané šátky; jiní cestovatelé zase měli kůži olivově zbarvenou a nosili dlouhá bílá roucha; obchodníci s otroky si s oblibou voskovali vousy; další měli kůži bílou jako mléko. Jejich hlasy se slévaly v kakofonii neznámých jazyků, lidé vzdychali a zpívali a pokřikovali.

Vzduch ztěžkl vůní koření vykládaného na nábreží. Každý závan větru útočil na čichové buňky novým oděrem.

Piay si náhle uvědomil, že zírá s otevřenou pusou jako naprostý cizinec. Ihned tleskl rukama a nasadil úsměv kupce dychtícího uzavřít obchod. S nadějí v očích se rozhlížel kolem sebe. Po chvíli k němu přistoupil výběřčí daní – Egyptan. Přes opasek suknice mu viselo rostoucí břicho, ale jinak byl pohublý, svaly měl zakrnělé a ruce držel tak, jako kdyby mu ze zápěstí vyrůstaly mrtvé ryby. Pod paží nesl papyrusový svitek. Barbaři neměli vlastní písmo, proto zaměstnávali egyptské písaře, kteří pro ně pořizovali záznamy.

Kolem prošel hyksóský válečník a zkoumavě hleděl na Piaye, jako by odhadoval, zda od něj nehrozí nějaké potíže. Piay jeho pronikavý pohled ignoroval a soustředil pozornost na neduživého Egyptana.

„Jaký je účel vašeho pobytu v Avarisu?“ zeptal se písař sykavě.

„Prodávám papyrus,“ ukázal na člun plný rákosových otepí, které pro ně nechal Taita připravit. „Dopravujeme naše zboží do Seny.“

Písař se zadíval na loďku. Hannu držel hlavu sklopenou a předstíral, že urovnává náklad.

„Jednu otep,“ řekl písař a otočil se.

Piay váhal, zda by měl smlouvat, nebo odevzdat naturální daň bez protestů. Pokud zvolí špatně, vzbudí podezření. Rozhlédl se po nábřeží a sledoval jiné nově příchozí, kteří rozmlouvali s výběřčími daní.

„Řekl jsem jednu otep,“ vyštěkl písař.

„No dobře,“ rozhodl se Piay. „Ale uděláte ze mě žebráka.“ Křikl na Hannua: „Jednu otep.“

Výběřčí daní zaznamenal několika tahy štětce na svitek další položku a Piayovi se ulevilo, že zvolil správně. Ale písař dokončil záznam a přísně dodal: „A příště žádné stížnosti.“ Významně přenesl pohled z Piaye na hlídajícího barbarského vojáka.

Jen co Hannu vytáhl otep papyru na přístavní hráz a písař zařídil její přenesení do skladiště, Piay se naklonil nad vodu a šeptl svému společníkovi: „Zůstaň tu se zbožím a hlídej ho před zloději. Já zajdu do města doplnit zásoby. Přinesu chleba a datle a můžeme vyrazit.“

Hannu se rozhlédl přimhouřenýma očima.

„Čím dřív odsud vypadneme, tím líp. Mám z tohoto místa špatný pocit.“